

Monitoimijaisuus rakenteellisen sosiaalityön voimavarana

Projektitutkija Niina Rantamäki

MoRa-tutkimushanke / Jyväskylän
yliopisto / Kokkolan yliopistokeskus
Chydenius

SONetBOTNIA:n
ajankohtaiskatsaus 6.10.2022

MoRa-tutkimushanke (2021–2022)

- MoRa = Monitoimijainen rakenteellisen sosiaalityön toimintamalli tulevaisuuden sote-palveluissa
 - / Toteuttaja Jyväskylän yliopisto / Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos ja Kokkolan yliopistokeskus Chydenius, osatoteuttajina SONet BOTNIA ja Koske
 - / Rahoittaja STM, yliopistotasoinen sosiaalityön tutkimus (VTR-rahoitus)
- Hanke tuottaa tietoa rakenteellisen sosiaalityön nykytilasta ja kehittää sitä laatimalla monitoimijaisen rakenteellisen sosiaalityön toimintamallin osaksi hyvinvointialueiden toimintaa:
 - / Valtakunnallinen kyselytutkimus: sosiaalityöntekijät ja johtavat sosiaalityöntekijät (N=585)
 - / Tapaustutkimus: kolme tutkimusaluetta (Soite, Jyväskylä ja Lapua) ja viisi toimijaryhmää (sosiaalityöntekijät, sosiaalijohto, poliittiset päättäjät, asiakkaat ja kansalaisjärjestöt)
- Hanketiimi:
 - / Hankkeen vastuullinen johtaja professori Kati Närhi; kansalaistoimijat työpaketin osalta asiantuntijana professori Aila-Leena Matthies
 - / Tutkijat Tuomo Kokkonen, Niina Rantamäki, Sirpa Kannasoja ja Santra Ruonakangas

Mitä rakenteellinen sosiaalityö on?

- Yhteiskunnallista tietoon perustuvaa yksilöitä ja yhteisöjä valtaistavaa sekä (hyvinvointi)palvelujärjestelmää ja laajemmin yhteiskuntaa kehittävää muutostyötä
 - / Fokus sosiaalisten ongelmien rakenteellisessa alkuperässä; yksilön elämäntilanteen muutokset kiinnittyvät sosiaalisten ja yhteiskunnallisten rakenteiden muutoksiin (Mullaly & Dupré 2019)
- Tavoitteena oikeudenmukaisuuden edistäminen, eriarvoisuuden vähentäminen sekä kansalaisten hyvinvoinnin tukeminen hyödyntämällä sosiaalityön asiantuntijuutta ja tietoa
- Rakenteellisen sosiaalityön kaksi kiinteästi toisiinsa yhteydessä olevaa juonnetta (Pohjola 2014):
 1. Sosiaalityön asiakkaina olevien huono-osaisten ryhmien tilanteen ja oikeuksien edistäminen sekä valtaistaminen toimimaan olosuhteiden parantamiseksi
 2. Toiminta huono-osaisuutta aiheuttavien yhteiskunnallisten rakenteiden muuttamiseksi

Rakenteellisen sosiaalityön suomalainen ja kansainvälinen perinne

- Suomalaisessa perinteessä rakenteellinen sosiaalityö kiinnittyy osaksi hyvinvointivaltion laaja-alaista tavoitetta kehittää kansalaisten elinoloja:
 - / Sosiaalityö sosiaalipoliittisena toimintana ja viranomaistytönä (Pohjola 2014)
 - / Sosiaalityön poliittisuus on hyvinvointivaltion sisällä tapahtuvaa sosiaalityön arvojen ja tavoitteiden edistämistä (*policy*)
- Kansainvälisessä keskustelussa keskeistä kriittinen ja radikaali näkemys:
 - / Korostaa yhteiskunnan laajoja sosioekonomisia ja poliittisia ulottuvuuksia sekä kapitalismin eriarvoistavia mekanismeja suhteessa yksilöihin ja yhteisöihin (Weinberg 2008; Mullaly & Dupré 2019)
 - / Kehottaa sosiaalityötä konflikteja kaihtamattomaan poliittiseen taisteluun yhteiskunnallisia oloja muuttavien uudistusten puolesta (*politics*)

Rakenteellisella sosiaalityöllä on laaja lainsäädännöllinen perusta

- Sosiaalihuollon ammattihenkilöitä koskevaan lakiin (817/2015, 4§) kirjattu ammattieettinen velvollisuus:
 - / *Sosiaalihuollon ammattihenkilön ammatillisen toiminnan päämääränä on sosiaalisen toimintakyvyn, yhdenvertaisuuden ja osallisuuden edistäminen sekä syrjäytymisen ehkäiseminen ja hyvinvoinnin lisääminen.*
- Sosiaalihuoltolakiin (1301/2014, 7§) kirjattu sosiaalihuollon tehtävä:
 - / *Rakenteellisella sosiaalityöllä on huolehdittava sosiaalista hyvinvointia ja sosiaalisia ongelmia koskevan tiedon välittymisestä ja sosiaalihuollon asiantuntemuksen hyödyntämisestä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.*
- Kuntalain (10.4.2015) ja Hyvinvointialueita koskevan lain (611/2021) viidensissä luvuissa oleva kirjaus koskien asukkaiden osallistumismahdollisuuksia:
 - / *Kunnan/Hyvinvointialueen asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan/hyvinvointialueen toimintaan. Valtuuston/Aluevaltuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksista ja menetelmistä.*
- Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaissa (612/2021) määritellyt velvollisuudet, erityisesti:
 - / 6§ Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnissa
 - / 29 § Hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon seuranta ja arviointivelvollisuus
 - / 32 § Sosiaali- ja terveydenhuollon koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta hyvinvointialueella

Monitoimijaisuus rakenteellisessa sosiaalityössä

- Lähtökohta: rakenteellisen sosiaalityön kohteena ovat monimutkaiset ja kompleksiset ilmiöt
 - / Näiden ymmärtäminen ja niistä aiheutuvien sosiaalisten ongelmien ratkaiseminen edellyttävät kykyä tarkastella asioita laaja-alaisesti niiden moninaiset liittymäpinnat ja vaikutukset huomioon ottaen
 - Tarvitaan moninaisen tiedon sekä asiantuntijuuden vaihtoa ja arvostusta samoin kuin samaan suuntaan toimimista ja vaikuttamista
- Monitoimijaisuus on (Laurila 2008):
 - / Moniammatillisuutta: eri ammattiryhmien keskinäistä yhteistyötä
 - / Monialaisuutta: erilaisten hallinto-, tieteen- ja toimialojen ylittämistä
 - / Monisektorisuutta: yhteiskuntasektorit ylittävää yhteistoimintaa
 - / Monitasoisuutta: tehtävien ja vastuiden jakoa kansallisen, alueellisen ja paikallisen tason toimijoiden kesken

Monitoimijaisen rakenteellisen sosiaalityön toimintamalli

- Monitoimijaisen rakenteellisen sosiaalityön toimintamallissa kuvataan MoRa-hankkeen empiirisen tutkimuksen sekä kansainvälisen ja suomalaisen tutkimuskirjallisuuden pohjalta:
 - / Monitoimijaisen rakenteellisen sosiaalityön visio, missio ja tavoitteet
 - / Monitoimijaisen rakenteellisen sosiaalityön kivijalka
 - / Toimintaan liittyvät reunaehdot eli estävät ja edistävät tekijät
 - / Tavoitteista johdetut eri toimijoiden ydintehtävät ja toiminnan painotusalueet

MoRa-tutkimuksen johtopäätöksiä

- Monitoimijaisuus on rakenteellisen sosiaalityön perusehto – kullakin toimijaryhmällä on sen toteutuksessa oma tärkeä roolinsa
- Sosiaalisten ongelmien ja ”sosiaalisen” näkökulman poliittisuuden laaja-alainen ymmärtäminen (*policy/politics*) on tärkeää päätöksenteon, palveluiden kehittämisen ja asukkaiden hyvinvoinnin tukemisen kannalta
- Sote-palveluiden siirtyminen hyvinvointialueille on niin rakenteellisen sosiaalityön tavoitteiden kuin monitoimijaisuuden toteutumisen kannalta haaste ja mahdollisuus
- Rakenteellisen sosiaalityön tavoitteiden toteutuminen edellyttää hyvinvointialuepohjaista monitoimijaista rakenteellisen työn strategiaa, sen sisällöllistä johtamista sekä toiminnan seuranta

MoRa-hankkeen loppuseminaari: ”Monitoimijainen rakenteellinen sosiaalityö hyvinvointialueilla”

- *”Seminaarin tavoitteena on luoda näköalaa siihen, miten monitoimijainen rakenteellinen sosiaalityö nivoutuu osaksi uusien hyvinvointialueiden toimintaa. Seminaarissa esitellään MoRa-tutkimushankkeen tuloksia sekä näihin pohjautuvat politiikkasuositukset. Päivän antia kokoaa yhteen paneelikeskustelu, jossa syvennetään ymmärrystä monitoimijaisen rakenteellisen sosiaalityön luonteesta ja tulevaisuuden visiosta.”*
- Ajankohta: Keskiviikko 23.11.2022 klo 9.00–15.00
- Paikka: Jyväskylän yliopisto, Ruusupuisto, Helena-sali, SEKÄ Zoom-etäyhteys
- Ohjelma ja ilmoittautumislomake löytyvät MoRa-hankkeen nettisivuilta (<http://r.jyu.fi/morahanke> -> tilaisuudet)

Tuoretta tietoa rakenteellisesta sosiaalityöstä Suomessa

- Muurinen, Heidi & Liukko, Eeva & Kokkonen, Tuomo & Santalahti, Ville (toim.) (2022) Vaikuttava rakenteellinen sosiaalityö. THL raportti 1/2022.
 - / Mukana kolme MoRa-hankkeeseen liittyvää artikkelia

Kirjallisuutta

- Kannasoja, Sirpa & Ruonakangas, Santra & Närhi, Kati & Rantamäki, Niina & Kokkonen, Tuomo (2022) Sosiaalityöntekijät rakenteellisen sosiaalityön toteuttajina. Teoksessa Muurinen, Heidi; Liukko, Eeva & Kokkonen, Tuomo (toim.) Vaikuttava rakenteellinen sosiaalityö. THL raportti 1/2022.
- Kivipelto, Minna (2021) Rakenteellisen sosiaalityön katsaus. Työpaperi 16/2021. Helsinki: Terveystieteiden tutkimuskeskus.
- Laki hyvinvointialueesta 611/2021.
- Laurila, Marianne (2020) Monitoimisuus sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän kehittämisessä. Työkirja korkeakouluopetukseen ja täydennyskoulutukseen. MUOVA Education 1/2020.
- Mullaly, Bob; Dupré, Marilyn (2019) The New Structural Social Work. Ideology, Theory and Practice. Oxford: Oxford University Press.
- Närhi, Kati & Kokkonen, Tuomo & Rantamäki, Niina & Kannasoja, Sirpa & Ruonakangas, Santra (2022a) Monitoimijainen rakenteellinen sosiaalityö. Teoksessa Muurinen, Heidi; Liukko, Eeva & Kokkonen, Tuomo (toim.) Vaikuttava rakenteellinen sosiaalityö. THL raportti 1/2022.
- Närhi, Kati & Kokkonen, Tuomo & Kannasoja, Sirpa & Rantamäki, Niina & Ruonakangas, Santra & Matthies, Aila-Leena (2022b) Rakenteellisen sosiaalityön tila ja tulevaisuus Suomessa. MoRa-hankkeen loppuraportti, käsikirjoitus.
- Pohjola, Anneli (2011) Rakenteellisen sosiaalityön aika. Teoksessa Pohjola, Anneli & Särkelä, Riitta (toim.) Sosiaalisesti kestävä kehitys. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus, Helsinki, 207–224.
- Pohjola, Anneli (2014) Rakenteellisen sosiaalityön paikannuksia. Teoksessa Anneli Pohjola & Merja Laitinen & Marjaana Seppänen (toim.) Rakenteellinen sosiaalityö. Sosiaalityön tutkimuksen vuosikirja 2014. EU: UNIPress, 16–36.
- Sosiaalihuoltolaki 1301/2014.
- Weinberg, Merlinda (2008) Structural Social Work: A Moral Compass for Ethics in Practice. Critical social work 9(1).

KIITOS!

Lisätietoa MoRa-hankkeesta
ja tutkimustiimin yhteystiedot:
<https://r.jyu.fi/morahanke>

